

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ESF projekts "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" (Nr.7.3.1.0/16/I/001)

Darba vides riska faktori ceļu būvniecības uzņēmumos

Viesturs Šmeiss
Darba drošības un vides veselības institūts,
Rīgas Stradiņa universitāte

Šodiena

- Sākam pl. 13.00
- Līdz pl.17.00 + tests
- 2 atpūtas pauzes
- Telefoni
- Anketa

**VDI Eiropas Sociālā fonda
projekts "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana"
(Nr.7.3.1.0/16/I/001)**

Vēlies saņemt
bezmaksas

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANU,
DARBA VIDES FAKTORU
LABORATORISKOS MĒRĪJUMUS,
DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTA UN
UZTICĪBAS PERSONAS APMĀCĪBAS?

Piesakies VDI, ja:

esi mikro, mazais vai vidējais uzņēmums	darbojies bīstamajā nozarē (MK noteikumi Nr. 99)
iepriekš neesi saņēmis bezmaksas darba vides risku novērtējumu	esi gatavs sadarboties

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Kur meklēt informāciju par pieejamo atbalstu?

www.vdi.gov.lv

Svētdiena, 2018. gada 7. oktobris A+ / A- Lapas karte | Meklēt lapā | Nosūtīt draugam | Drukāt Latviski | English

par mums | jaunumi | veidlapas | aptauja | oira | **projekti** | iepirkumi | kontakti

Konsultatīvais tālr. 67 186 522
Konsultatīvais tālr. 67 186 523
Anonīmais uzticības tālr. 67 312 176
Ziņot par neregistrēto nodarbinātību
Konsultācijas klātienē
VDI sociālie portāli

Valsts darba inspekcija

- ➔ Iesnieguma iesniegšana VDI elektroniski
- ➔ Nelaiemes gadījuma pieteikšana VDI elektroniski
- ➔ Nelaiemes gadījuma pieteikšana pa tālruni
- ➔ Vieglā NG akta iesniegšana VDI elektroniski (ja darba devējs nelaiemes gadījumu izmeklējis vienpersoniski)

Sadaļas

- ESF un ERAF
- ESF
- ERAF

Kontaktinformācija

Rīgā, Kr. Valdemāra ielā 38 k-1
LV-1010
Tālrunis 67021704
Fakss 67021718
E-pasts: vdi@vdi.gov.lv

ESF un ERAF
Projekti / ESF un ERAF

ESF [lasīt šeit](#)

ERAF [lasīt šeit](#)

**Jānoklikšķina
uz laukuma**

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Kur meklēt informāciju par pieejamo atbalstu? (2)

Atbalsts darba devējiem
Projekti / ESF / Plānošanas periods 2014-2020 / Atbalsts darba devējiem

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Lai panāktu darba aizsardzības prasību ievērošanas uzlabošanu Latvijā, Valsts darba inspekcija (turpmāk – VDI) sadarbībā ar sadarbības partneriem – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību, Latvijas Darba devēju konfederāciju un Rīgas Stradiņu universitātes aģentūru "Darba drošības un vides veselības institūts", īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" Nr. 7.3.1.0/16/I/001 (turpmāk – ESF projekts).

[Lasīt pilno rakstu](#)

Pielikumi

[Eiropas Sociālā fonda projekta "Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana" Nr. 7.3.1.0/16/I/001 atbalsta piešķiršanas noteikumi](#)

[Pieteikuma veidlapa atbalsta "Konsultācijas darba devējiem" saņemšanai](#)

[Pieteikuma veidlapa atbalsta "Laboratorisko mērījumu pakalpojumu sniegšana" saņemšanai](#)

[Pieteikuma veidlapa atbalsta "Darba aizsardzības speciālistu un uzticības personu apmācības" saņemšana](#)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

**Atbalsta
piešķiršanas
noteikumi**

**Aizpildāmās
veidlapas
katram
atbalsta
veidam**

6 soli atbalsta saņemšanai

- **1.solis.** Iepazīties ar atbalsta piešķiršanas noteikumiem, **izdrukāt un aizpildīt** pieteikuma formu.
- **2.solis.** Pieteikumam **pievienot** savam uzņēmējdarbības veidam atbilstošu iesniegumu *de minimis* atbalsta saņemšanai (MK 557/2015, MK 558/2015, MK 740/2014 1.pielikums).
- **3.solis.** Aizpildīto pieteikumu un attiecīgo iesniegumu *de minimis* atbalsta saņemšanai **iesniegt**:
  - klātienē Kr.Valdemāra ielā 17-17, Rīgā, LV-1010;
  - pa pastu, nosūtot uz adresi Kr.Valdemāra iela 17-17, Rīga, LV-1010;
  - elektroniski, nosūtot ar drošu elektronisko parakstu parakstīto uz e-pastu: info.esf@vdi.gov.lv.
- **4.solis.** VDI **izvērtēs** saņemto pieteikumu un attiecīgo iesniegumu *de minimis* atbalsta saņemšanai.
- **5.solis.** Pēc pieteikuma apstiprināšanas **tiks veikta** pirmspārbaude uzņēmumā atbalsta apjoma noteikšanai.
- **6.solis.** VDI **pieņems** lēmumu par atbalsta piešķiršanu vai atteikumu un **paziņos** par pieņemto lēmumu elektroniski uz uzņēmuma pieteikumā norādīto e-pastu vai nosūtot paziņojumu pa pastu.

Papildus informācija: zvanot 25725168, 25702127,29385596 vai rakstot info.esf@vdi.gov.lv.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

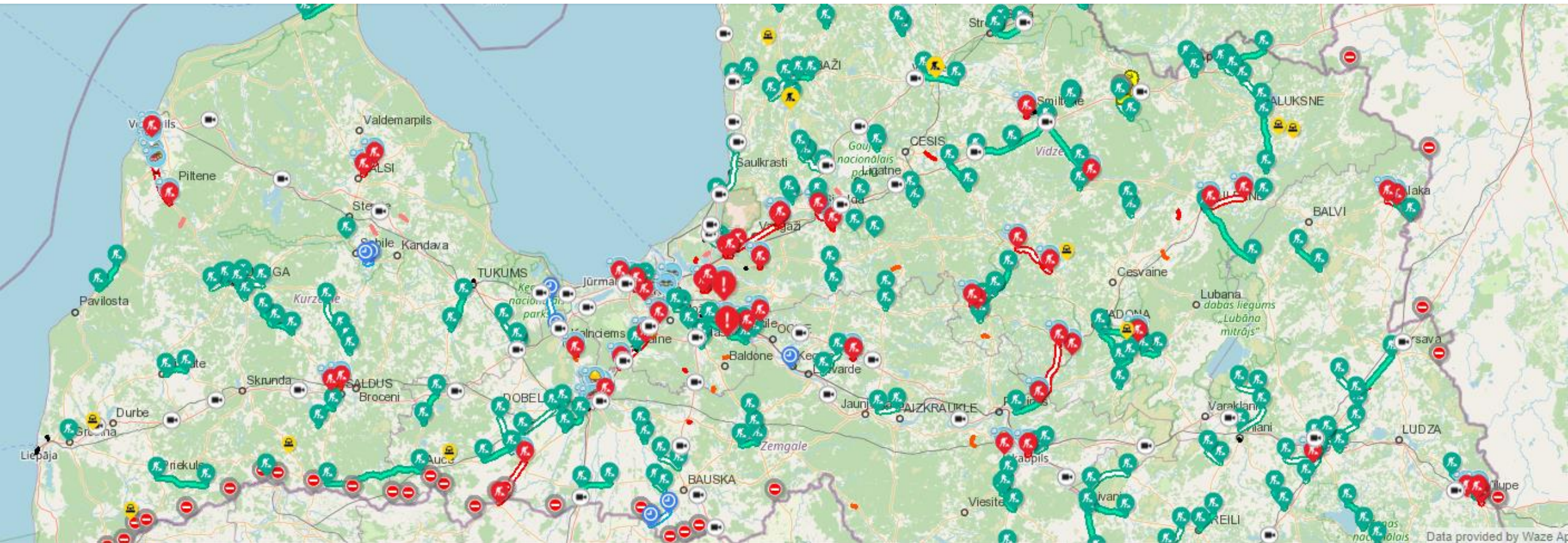

Kas ir darba vides risks?

- **darba vides risks** — varbūtība, ka nodarbināto drošībai vai veselībai darba vidē var rasties kaitējums, un šā kaitējuma iespējamā smaguma pakāpe;

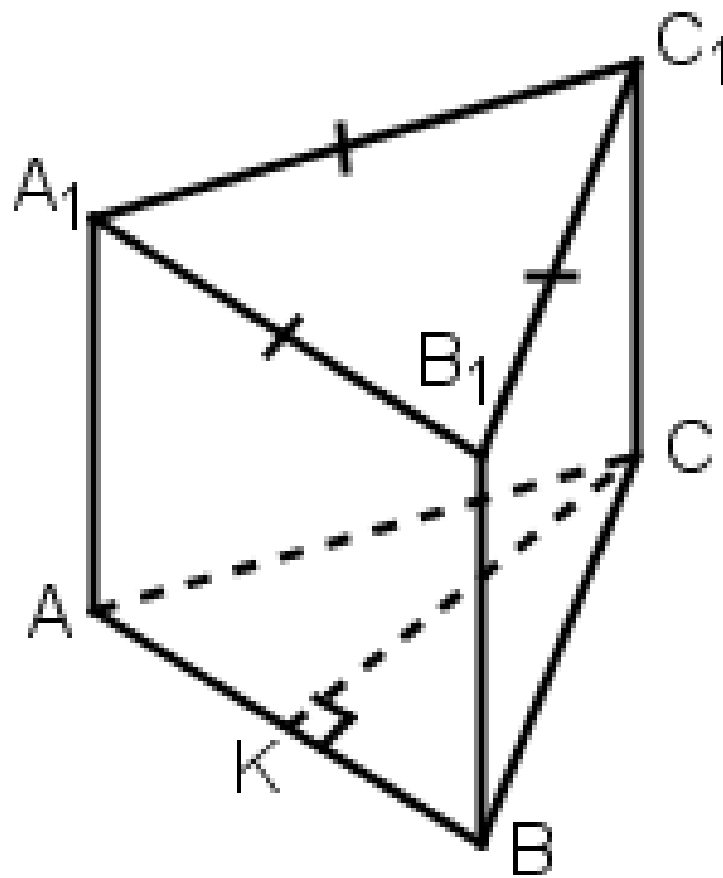

Ceļu būvniecība

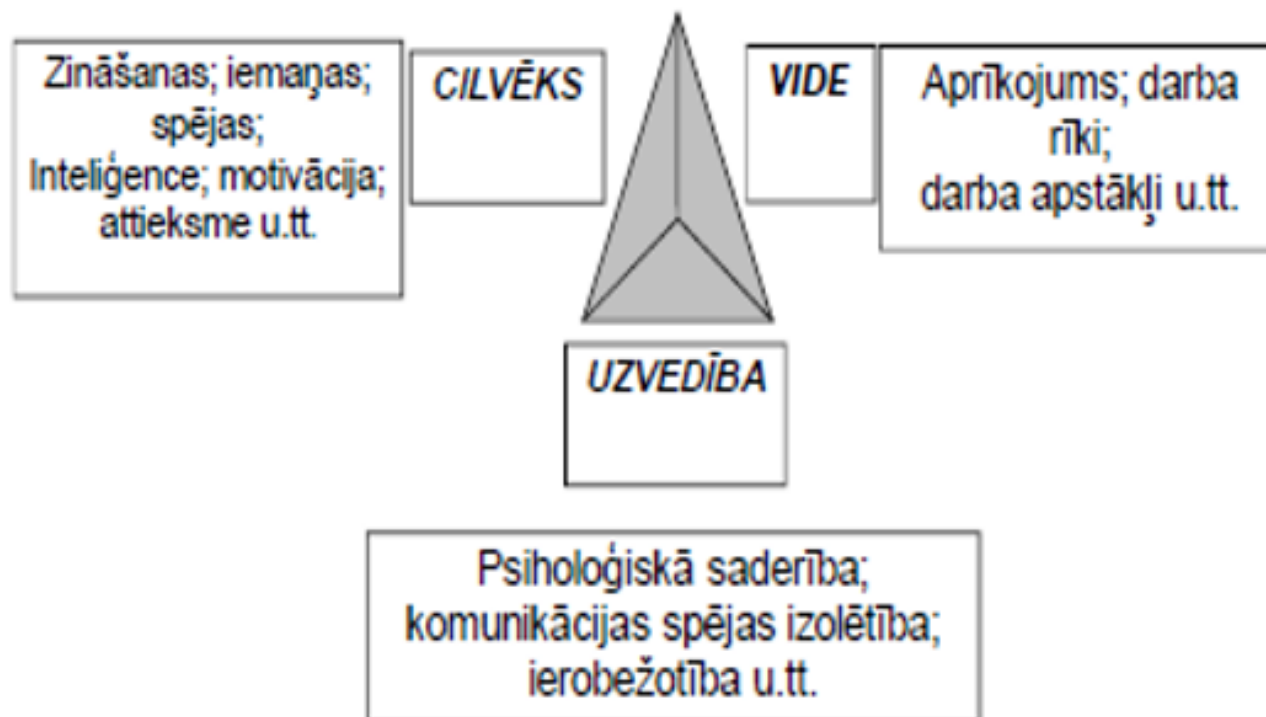

Mūžīgi neatbildētais jautājums priekš kam?

Skats uz darba aizsardzību caur citām prizmām.

Caur psihosociālie un organizatoriskiem faktoriem

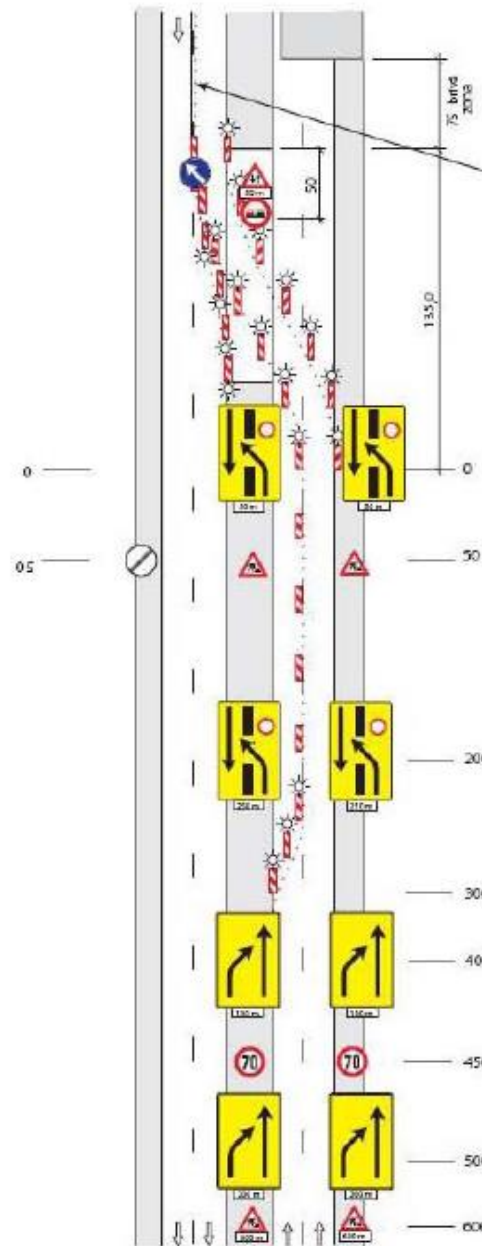

Bet pirms tam!

Avots: www.lvceli.lv

Asociācijas ar ceļu būvniecību

Asociācijas ar ceļu būvniecību

S. SHĒMA (1. lapa)

Ceļš ar 2 braukšanas joslām katrā virzienā.
Slēgta viena virziena brauktuve.
Sākums pārvadīta uz pretējā virziena brauktuvi (vienu pagaidu braukšanas joslu).

Divas nepārtrauktas dzeltenas pagaidu līnijas
0,25 m attālumā viena no otras.

Pārvadīšanas posma joslu norobežojumi –
vienpusīgie vadstatņi maks. 10 m attālumā cits
no cita.
Ieteicama vienpusīga signāluguns uz katru
vadstatņa.

Garennorobežojums – vienpusīgie vadstatņi
maks. 20 m attālumā cits no cita.

Šķērsnorobežojums – vienpusīgie vadstatņi
maks. 10 m attālumā cits no cita, slīpumā 1:20
pret brauktuves malu.
Ieteicama vienpusīga signāluguns uz katru
vadstatņa.

Ar ko sākas ikdiena?

Ar ko turpinās diena?

- Iešana uz darbu
- Darbu plānošana
- Darba uzdevumu veikšana
- Paveikto darbu uzraudzība
- Utt.

Varbūtības sekas!

- Slimība

- Aroslimība

- Nelaiemes gadījums darbā

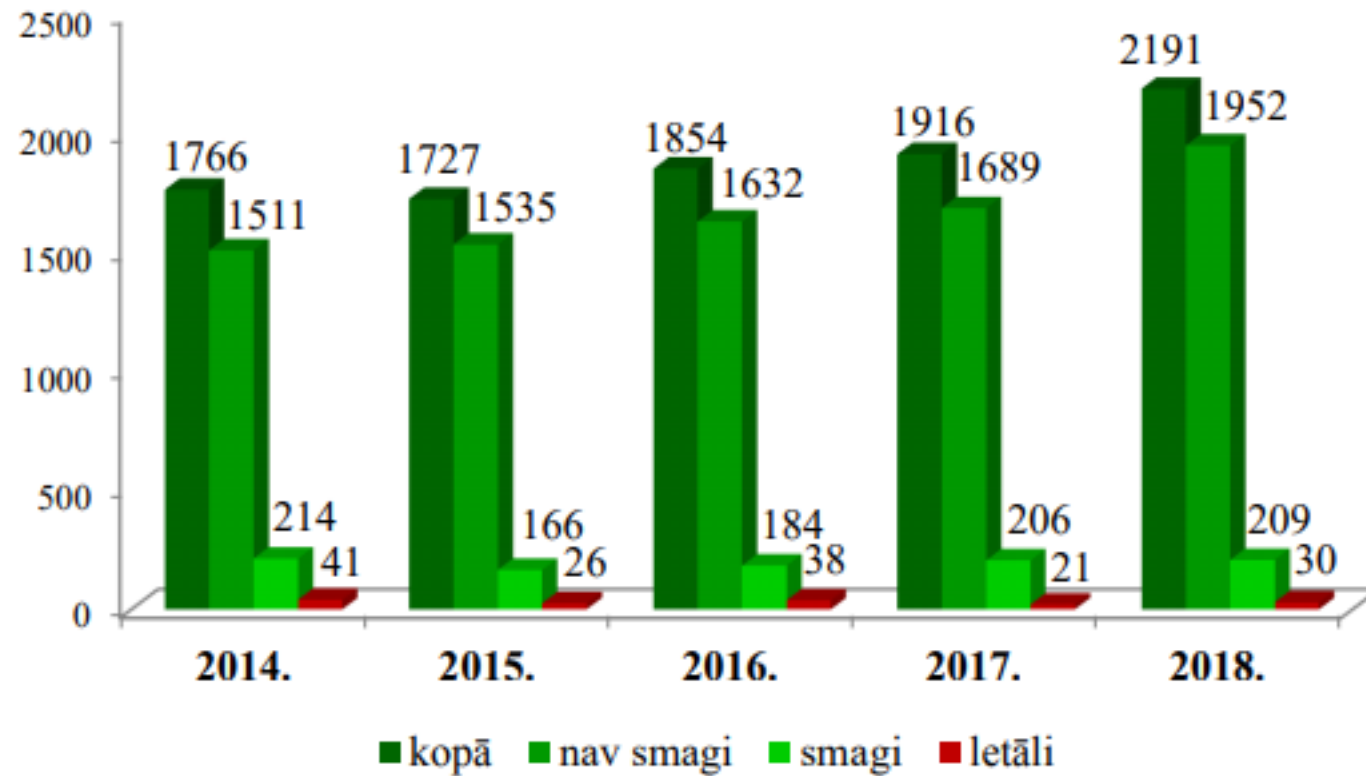
- nesmags;
- smags;
- letāls.

Vai kāds sekas:

- Prognozē?
- Plāno?
- Vada?

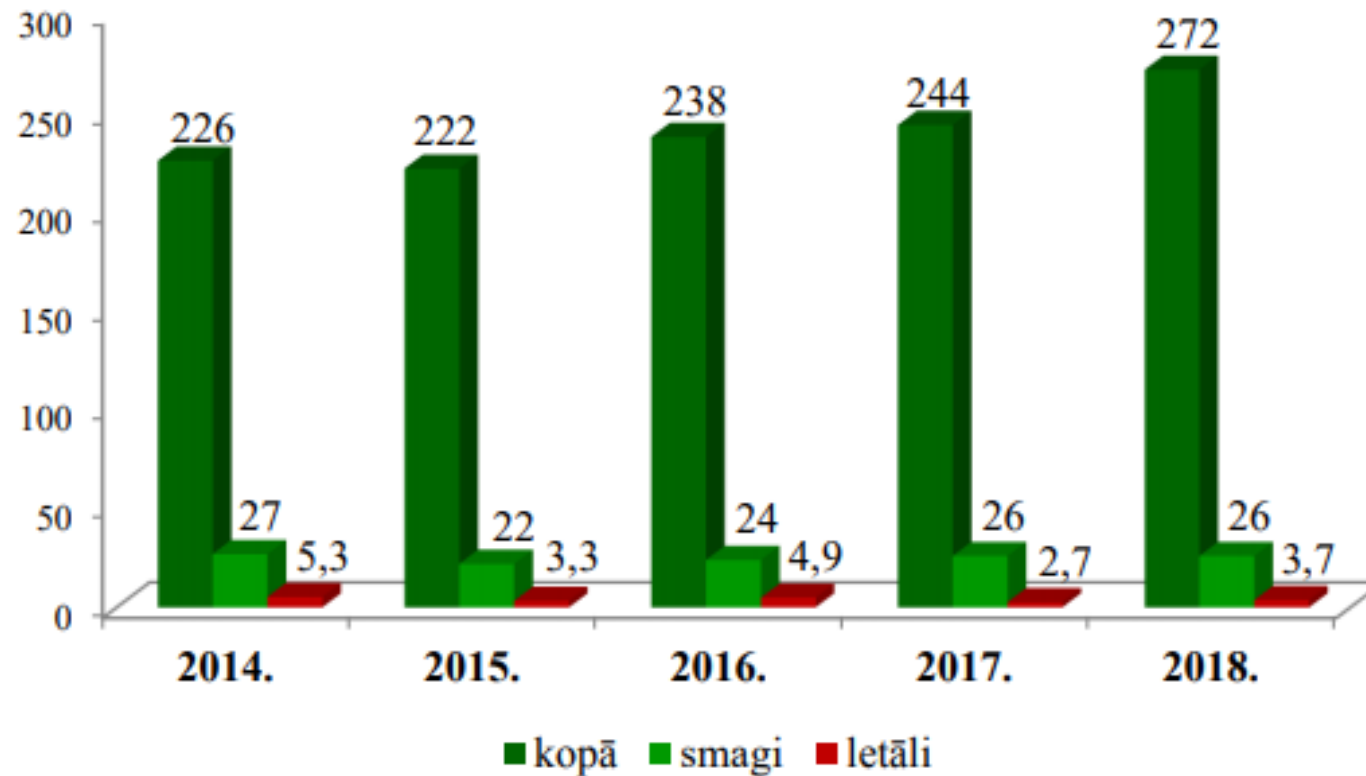

Nelaiemes gadījumi – absolūtie skaitļi (2014-2018)

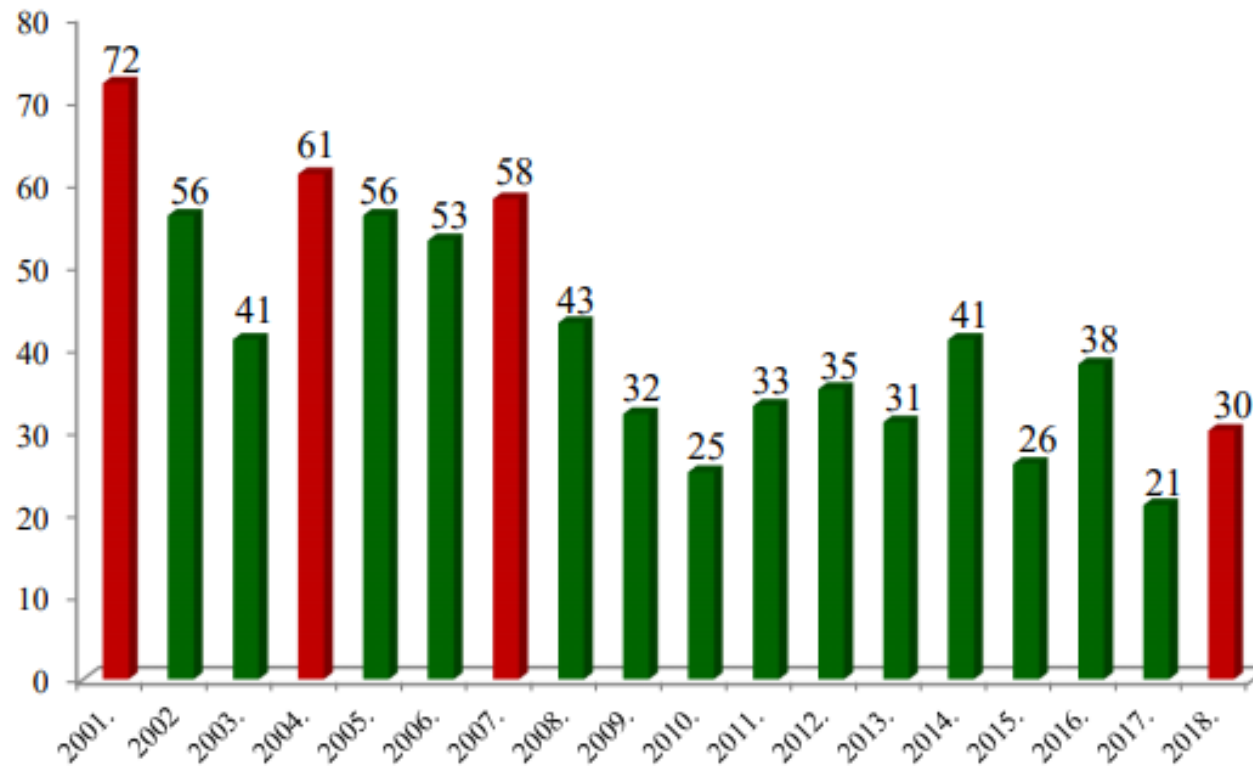
Avots: Valsts Darba
inspekcija

Nelaiemes gadījumos darbā kopējais, smagi cietušo un bojāgājušo skaits uz 100 000 nodarbinātajiem (2014. – 2018.)

Avots: Valsts Darba
inspekcija

Letālo darbā notikušo nelaimes gadījumu skaita dinamika (2001. – 2018.)

Avots: Valsts Darba
inspekcija

2. Nelaiemes gadījumos cietušo skaita sadalījums pa nozarēm		Kopā		Tajā skaitā			
nozare				Smagi		Letāli	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
F	Būvniecība	151	190	39	38	5	4
41	Ēku būvniecība	60	63	15	19	4	1
42	Inženierbūvniecība	41	55	9	6	0	2
43	Specializētie būvdarbi	50	72	15	13	1	1

Avots: Valsts Darba
inspekcija

Cēloņi

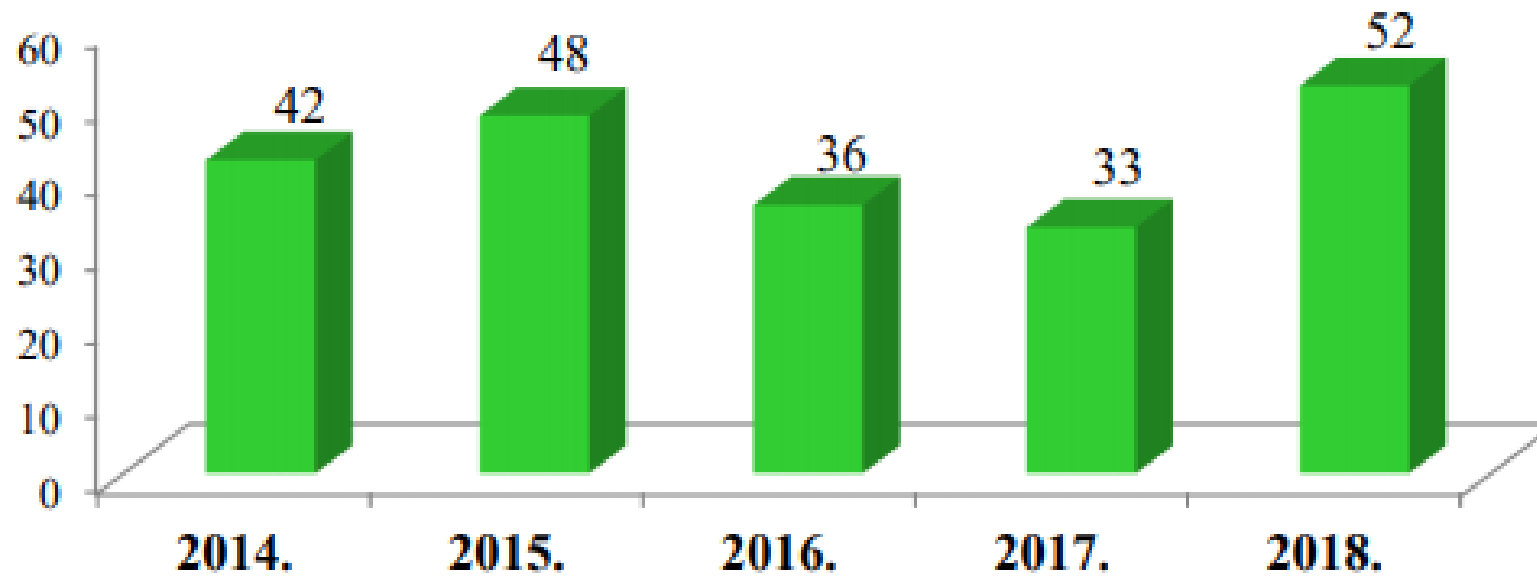
2018. gadā visbiežākie darbā notikušo letālo nelaimes gadījumu cēloņi bija:

- 36 % gadījumu to cēlonis bija **darba organizācija** un ar to saistītie trūkumi (trūkumi darba vadībā, nepietiekoša kontrole, neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība);
- 31 % gadījumu cēlonis bija **nedroša cilvēka rīcība** (darba drošības noteikumu vai instrukciju neievērošana.
- Jāuzsver, ka nereti letāli nelaimes gadījumi darbā notiek arī nodarbināto **pārgalvības** vai **neapdomības** rezultātā.

Avots: Valsts Darba
inspekcija

Dabīgā nāve darba vietā

Dabīgās nāves gadījumu skaita dinamika (2014. – 2018.)

Avots: Valsts Darba
inspekcija

Biežākie cēloņi.

- Darba apstākļi;
- Nogurums;
- Stress;
- Neapmierinātība;
- Divi un vairāk darbi;
- Darba slodze;
- Darbinieku veselības stāvoklis.

Bet varbūt organismas kādā brīdi pasaka man pietiek?

Atskats uz 2019 gadu

Periods: 2019.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim nelaimes gadījumos darbā bojā gājuši **26** nodarbinātie. 2018. gadā bojā bija gājuši 30 nodarbinātie.

Periods: 2019.gada 1.janvāra līdz 31.decembrim **190** cilvēki šajā laika periodā guva smagus miesas bojājumus, savukārt pirms gada smagus miesas bojājumus darba vietā guva 209 nodarbinātie

* Informācijas avots: <http://www.vdi.gov.lv/lv/jaunumi/>

Tikai daži piemēri no 2019 gada.

- vīrietis, 38, betonētājs, smagi cieta, nokrītot no neliela paaugstinājuma;
- vīrietis, 76, automašīnas vadītājs, tika atrasts miris darba vietā;
- vīrietis, 48, automašīnas vadītājs, tika atrasts miris automašīnas kabīnē;
- vīrietis, 41, autovadītājs, cieta ceļu satiksmes negadījumā;
- vīrietis, 62, kravas auto vadītājs, tika atrasts bezsamaņā, bet vēlāk slimnīcā nomira;
- vīrietim, 47, kravas auto vadītājam, veicot tehnisko pārbaudi, traktors uzbrauca uz kājas;
- vīrietis, 29, kravas auto vadītājs, gāja bojā ceļu satiksmes negadījumā;
- vīrietis, 50, traktora vadītājs, nomira traktora kabīnē;
- vīrietis, 54, traktorists, aizķērās aiz vada un guva smagus apdegumus;
- vīrietis, 46, ekskavatorists, miris kriminālnoziedzībā;
- vīrietis, 59, traktorists, miris kriminālnoziedzībā;
- vīrietis, 49, traktorists, nokrita no 2m augstuma;
- Tie ir tikai daži piemēri no visa garā saraksta

2020 gads!

- Pēc Valsts darba inspekcijas rīcībā esošās informācijas laikā no **2020.gada 1.janvāra līdz 14.aprīlim** nelaimes gadījumos darbā bojā gājuši **5 nodarbinātie**. 2019. gadā šajā laika posmā bojā bija gājuši **9 nodarbinātie**. Šogad vēl 9 darbinieki darba vietā nomira vai tika atrasti miruši bez ārēju faktoru iedarbības.
- **30 cilvēki** šajā pašā laika periodā guva smagus miesas bojājumus, savukārt pirms gada smagus miesas bojājumus darba vietā guva **71 nodarbinātais**.

Lēmumi

- vīrietis, 40, darbinieks, darba vietā nokrita uz dēļiem. Guvis savainojumus, darbinieku aizsūtīja mājās. Mājās veselības stāvoklis pasliktinājies, darbinieks nogādāts slimnīcā, pēc tam nomira (2018);

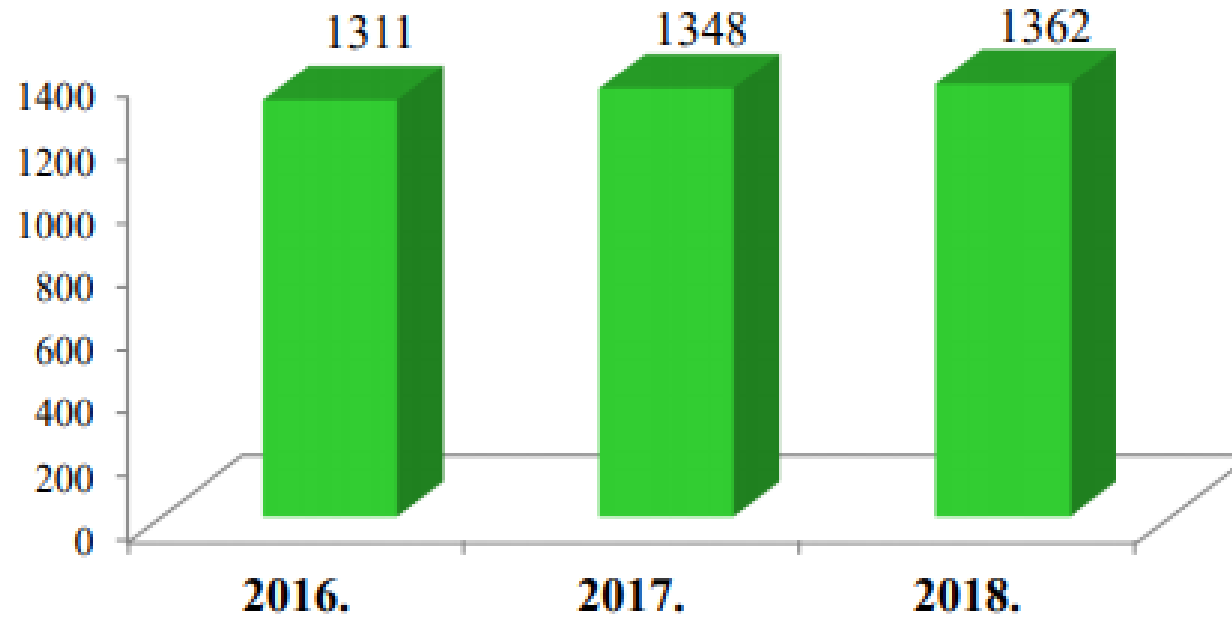
2018	Kaulu lūzumi Smadzeņu satricinājums un iekšējie ievainojumi Šoks	18	0	Tika veikti koku zāģēšanas darbi. Darbinieks veica kokam iezāģēšanu un redzēja, ka cietušajam stāv koka gāšanās zonā, uzsauca, lai viņš iet prom. Darbinieks redzēja, ka cietušais aiziet un turpināja zāģēt jau aizzāģēto koku. Kad nozāģētais koks jau krita, darbinieks redzēja, ka ar muguru pret viņu cietušais atkal stāv koka gāšanās virzienā, no kura pirms tam bija aizgājis. Koks uzkrita cietušajam virsū. kolēģi cietušo nogādāja uz viņa mājām, kur viņu ienesa mājās. Mājās bija cietušā brālis, kurš izsauca neatliekamo medicīnisko palīdzību.	Nepilngadīgas personas aizliegta nodarbināšana mežizstrādes darbos bez nodrošinājuma ar individuāliem aizsardzības līdzekļiem un bez instruktažas un apmācības darba aizsardzībā. Bez rakstveidā noslēgta darba līguma nodarbinātas, darbam ar motorzāģi neapmācītas un darba aizsardzībā neinstruētas trešās personas neprofesionāla rīcība, koka zāģēšanas laikā pieļaujot cilvēka atrašanos bīstamajā zonā.
------	---	----	---	---	---

Veselība

1984. gadā [Pasaules Veselības organizācijas](#) izveidotās veselības definīcija ir šāda: **“Veselība ir pakāpe, līdz kurai indivīds vai grupa spēj realizēt centienus un apmierināt vajadzības, gan pieņemot veselībai labvēlīgus lēmumus, gan mainot vides ietekmi”**.^[1] Veselība ir viena no [cilvēka](#) pamattiesībām. Vesels organisms ir sabalansēts organisms pilnīgi visās sfērās.

- **Kad pēdējo reizi bijām pie ārsta?**

Arodslimības

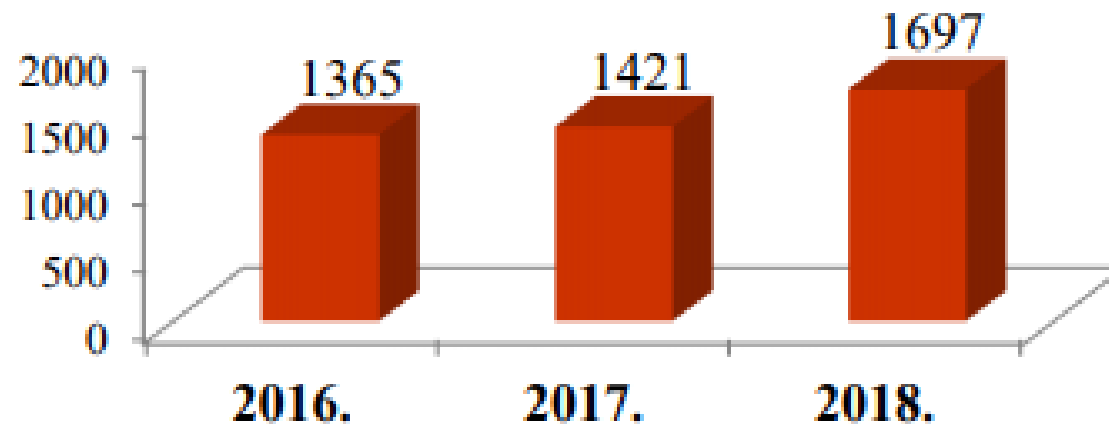

- Sagatavoto DVHR skaita dinamika (2016. – 2018.)

Avots: Valsts Darba
inspekcija

Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita dinamika (2016. – 2018.)

- 2018. gadā saskaņā ar Aroda un radiācijas medicīnas centra sniegto informāciju tika apstiprināts 1697 pirmreizējais arodslimnieks

Avots: Valsts Darba
inspekcija

Arodslimnieku sadalījums pēc nozares

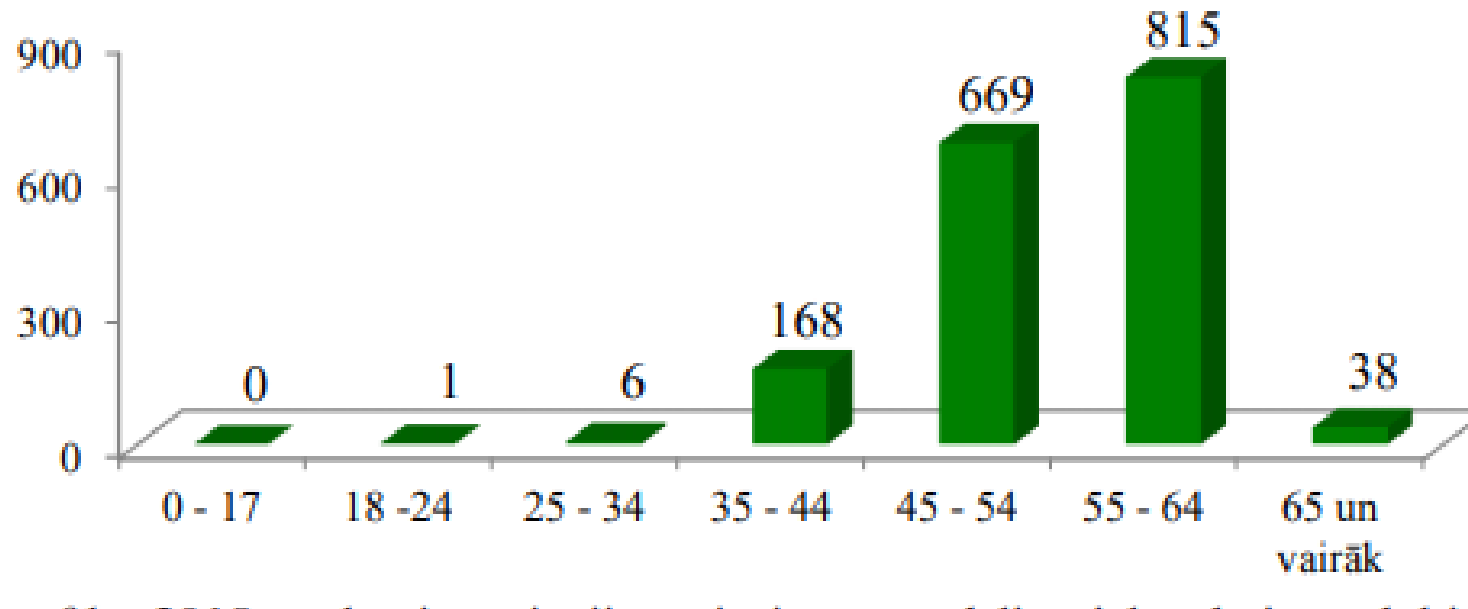
5.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc ekonomiskās darbības veida (nozares)	2017	2018
F	Būvniecība	76	74
41	Ēku būvniecība	19	22
42	Inženierbūvniecība	38	33
43	Specializētie būvdarbi	19	19

Avots: Valsts Darba
inspekcija

Arodslimību grupas pēc starptautiskās slimību klasifikācijas (SSK-10)

Kods	Arodslimību grupas	2016	2017
A00 -B99	Infekcijas un parazitārās slimības	2	0
C00 - D48	Audzēji (ļaudabīgi un pirmsvēža saslimšanas)	3	1
F00 - F99	Psihiski un uzvedības traucējumi	10	6
G00 - G99	Nervu sistēmas slimības	653	727
H00 - H59	Acs un tās palīgorgānu slimības	1	0
H60 - H95	Ausu un aizauss paugura slimības	4	8
I00 - I99	Asinsrites slimības	28	29
J00 - J99	Elpošanas sistēmas slimības	37	13
L00 - L99	Ādas un zemādas audu slimības	8	4
M00 - M99	Skeleta-muskuļu-saistaudu sistēmas slimības	425	441
R00 - R99	Citur neklasificēti simptomi, pazīmes un anomāla klīniska un laboratorijas atrade	3	7
S00 -T98	Ievainojumi, saindēšanās un citas ārējas iedarbes sekas	190	185
	kopā	1364	1421

2018. gadā pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc vecuma (gados)

Avots: Valsts Darba inspekcija

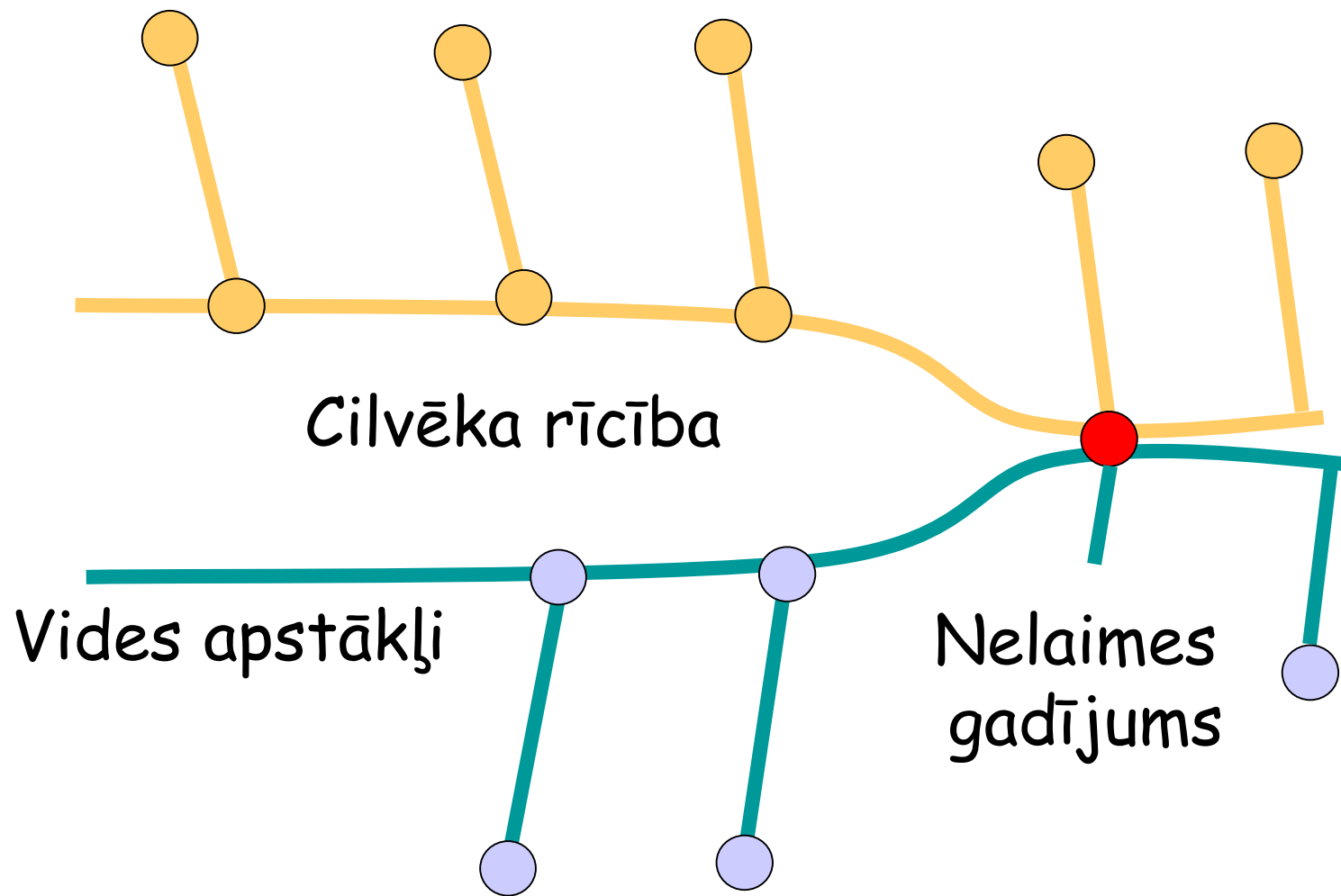
Bet tas tak mani neskars! Runa nav par mani!

Riski un veselība

Tomēr svarīgi!

- Mēs nezinam, kurā brīdī, kas notiks.
- Arodslimība praksī nebrīdina, ka viņa būs.
- Nelaiimes gadījums notiek iestājoties dažādiem apstākļiem vienlaicīgi.

Veicinošie faktori

Tomēr svarīgi

Mūžīgais kāpēc?

- Riski visapkārt!

Kam tas viss?

Mērķis sakārtotai darba videi?

- **Likuma mērķis** ir garantēt un uzlabot nodarbināto drošību un veselības aizsardzību darbā, nosakot darba devēju, nodarbināto un viņu pārstāvju, kā arī valsts institūciju pienākumus, tiesības un savstarpējās attiecības darba aizsardzībā.

Darba aizsardzības likums

- **darba aizsardzības pasākumi** — preventīvi tiesiski, saimnieciski, sociāli, tehniski un organizatoriski pasākumi, kuru mērķis ir izveidot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, kā arī novērst nelaimes gadījumus darbā un arodslimības;

Darba aizsardzības uzdevums

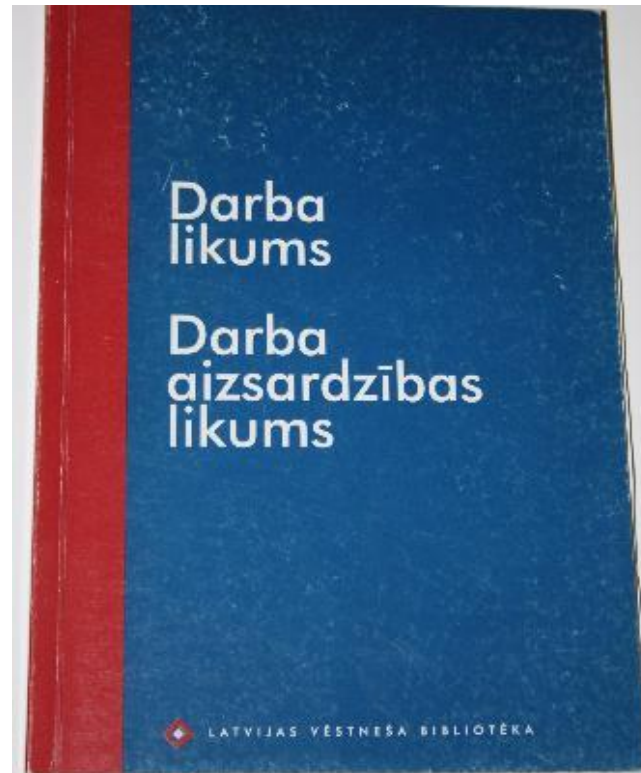
- Darba vietas, darba vides, darba aprīkojuma piemērotība un ērta lietošana cilvēka vajadzībām ar iespējami nekaitīgāku ietekmi uz cilvēka organismu.

Tas ir daudzu speciālistu darbs, kur katrs rūpējas par savu jomu: ergonomisti, inženieri, ārsti u.c.

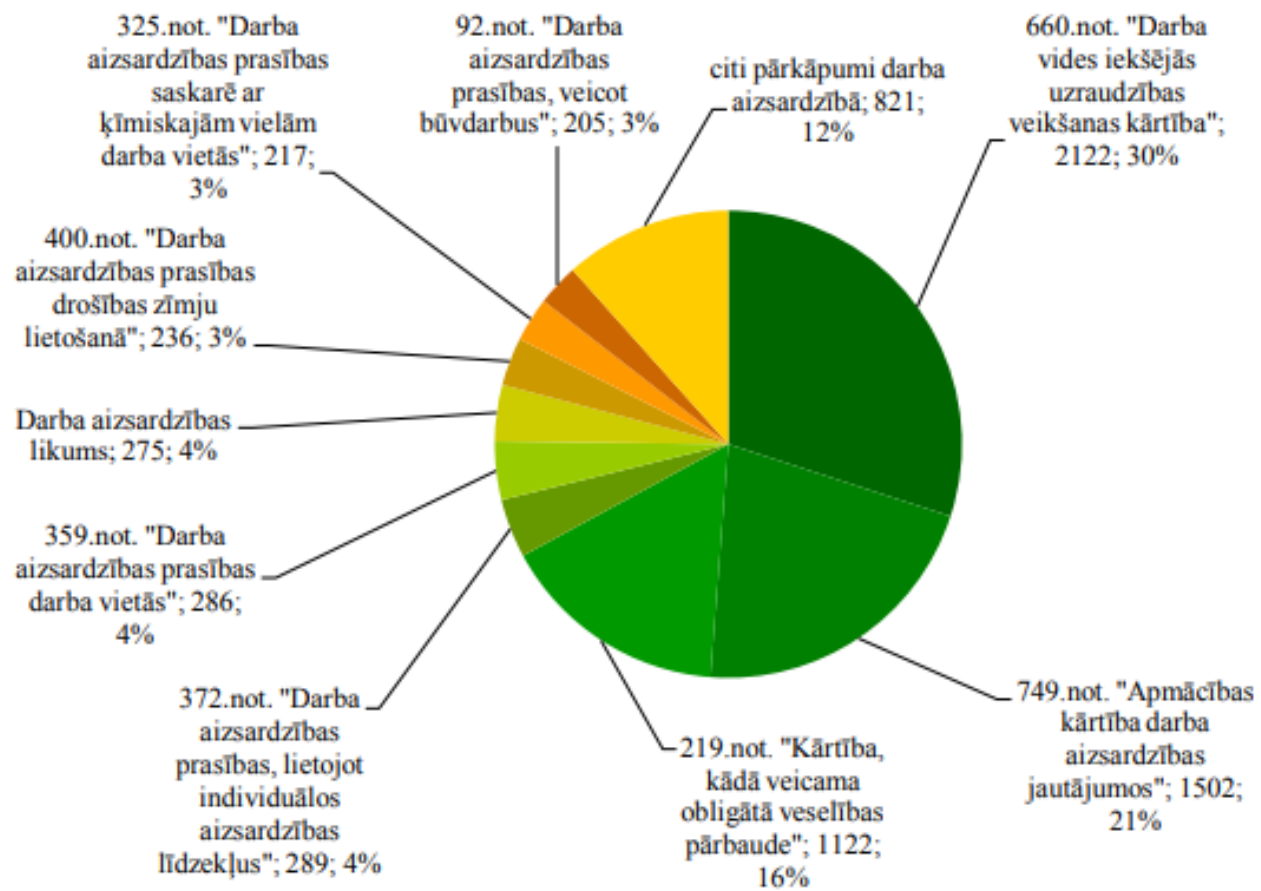
- Panākt to, lai nodarbinātie zinātu to, kas ir jāievēro un to arī ievērotu.

Bieži vien tās ir ļoti elementāras lietas... (IAL izmantošana)

Zinām vai nezinām likumdošanu

Normatīvie akti darba aizsardzības jomā, kuru prasību pārkāpumi 2018. gadā konstatēti visbiežāk

■ <https://likumi.lv>

Un tagad aizdomājaties

- Automašīna baruc ar ātrumu 80 km/h.
- Cik metrus sekundē tā nobrauc?

Un Jums

- Kas ir sekunde?
- Tas ir daudz vai maz?

Darbs

- Pozitīvā puse.
- Negatīvā puse.

Darba aizsardzības uztvere Latvijā

Izpratne no darba devēja puses

- Izdevumi;
- Šķēršļi;

Kāpēc darba devēji neiedziļinās?

Apmācības trūkums un izpratne, lietderīguma redzējums.

Iemesls:

Apmācību kvalitāte par darba aizsardzību.

Negatīvās pieredzes trūkums.

Atvieglo:

Standartu izvirzītās prasības;

Iepirkumu izvirzītās prasības;

Pieredze darbā ārpus Latvijas.

Kāpēc jāskatās savādāk?

- Atbildība;
- Pienākumi;

Palīgs darba aizsardzībā!

darba aizsardzības speciālists — nodarbinātais, kura pienākums ir organizēt un kontrolēt darba aizsardzības pasākumus un veikt darba vides iekšējo uzraudzību un kurš ir apmācīts Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;

kompetenta institūcija — institūcija, kura uz attiecīga līguma pamata veic darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā un kuras kompetence darba aizsardzības jautājumos novērtēta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;

kompetents speciālists — speciālists, kurš ir kompetents veikt darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā un kura kompetence novērtēta Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;

Darba aizsardzības likumdošana

- Sarežģīts normatīvais regulējums, jo daudz normatīvo aktu.
- Dažādu normatīvo aktu prasības bieži pārklājas vai cita citu papildina:

Piemērs:

Personu apliecinoši dokumenti būvniecībā tai skaitā ceļu būvniecībā (nodarbinātā apliecība) MK noteikumi Nr.92. un MK noteikumi Nr.167. vai MK Nr.633 un MK Nr.92

Īsi, kodolīgi MK Nr.749

Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos

Īsi, kodolīgi MK Nr.99

Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju

Īsi, kodolīgi MK Nr. 633

Autoceļu un ielu būvnoteikumi

Noteikumi attiecas uz jaunu valsts autoceļu, ceļu un ielu, komersantu ceļu būvniecību, kā arī uz esošu valsts autoceļu, ceļu un ielu, komersantu ceļu atjaunošanu, pārbūvi un nojaukšanu.

Koordinators

- 113. Būvniecības ierosinātājs saņem ar būvdarbu veikšanu saistītās atļaujas, kā arī atbilstoši normatīvajiem aktiem darba aizsardzības jomā **norīko vienu vai vairākus darba aizsardzības koordinatorus**, ja būvdarbus veiks vairāk nekā viens būvdarbu veicējs.
- 129. Par darba aizsardzību būvlaukumā savas kompetences ietvaros ir atbildīgs galvenā būvdarbu veicēja **atbildīgais būvdarbu vadītājs**, bet par atsevišķiem darbu veidiem – atsevišķu **būvdarbu veicēju atbildīgie būvdarbu vadītāji**. Atbildīgais būvdarbu vadītājs ievēro darba aizsardzības koordinatora norādījumus.

Darba aizsardzības speciālists

- 114. Būvdarbu veicējs nodarbina vienu vai vairākus darba aizsardzības speciālistus vai piesaista kompetentu speciālistu vai institūciju atbilstoši normatīvajiem aktiem darba aizsardzības jomā.

Būvdarbi

- 120. Būvdarbus organizē un veic saskaņā **būvprojektu** un tā sastāvā esošo **darbu organizēšanas projektu**, kā arī **darbu veikšanas projektu**.
- 121. Pirms attiecīgo būvdarbu uzsākšanas darbu veikšanas projektu, pamatojoties uz akceptēto būvniecības ieceres dokumentāciju, izstrādā **būvdarbu veicējs (galvenais būvdarbu veicējs)**, bet **atsevišķiem un speciāliem darbu veidiem – atsevišķu būvdarbu veicēji**. Izstrādājot darbu veikšanas projektu, **ievēro** darbu organizēšanas projektā (ja tāds ir izstrādāts) norādīto. Darbu veikšanas projekta detalizācijas pakāpi nosaka tā izstrādātājs atkarībā no veicamo darbu specifikas un apjoma.

121.² Darbu veikšanas projektā iekļauj:

- 121.² Darbu veikšanas projektā iekļauj:
- 121.² 1. darbu veikšanas kalendāra grafiku;
- 121.² 2. būvdarbu ģenerālpilānu, kas izstrādāts, pamatojoties uz grafisko dokumentu (plānu), kurā ir atspoguļota ēkas, ceļu un inženiertīklu esošā situācija;
- 121.² 3. sagatavošanas darbu un būvdarbu aprakstu;
- 121.² 4. netradicionālu un sarežģītu būvdarbu veidu tehnoloģiskās shēmas un norādi par izpildes zonām;
- 121.² 5. galveno būvmašīnu darba grafiku;
- 121.² 6. nepieciešamo speciālistu sarakstu darbu veikšanai objektā;
- 121.² 7. nepieciešamos būvju nospraušanas darbus;
- 121.² 8. pagaidu tehnoloģisko konstrukciju pamatotus risinājumus;
- 121.² 9. darba aizsardzības, drošības tehnikas, ražošanas higiēnas un ugunsdrošības pasākumu tehniskos risinājumus;
- 121.² 10. būvmašīnu, tehnoloģiskā un montāžas aprīkojuma sarakstu;
- 121.² 11. skaidrojošu aprakstu;
- 121.² 12. darbaspēka kustības grafiku;
- 121.² 13. būvizstrādājumu transportēšanas nosacījumus un to novietošanas vietas būvlaukumā.

147. Ceļa un ielas konservācijas darbu veikšanas projektā norāda:

- 147.1. nepieciešamo pabeidzamo darbu sarakstu;
- 147.2. risinājumus ceļa un ielas stiprībai un stabilitātei, lietošanas drošībai un turpmākās bojāšanās novēršanai;
- 147.3. risinājumus, lai novērstu bīstamību cilvēku dzīvībai un veselībai vai videi;
- 147.4. ceļa un ielas konservācijas darbu veikšanas kalendāra plānu.

Vai šis ir darbu veikšanas projekts?

[Tipveida dvp.jpg](#)

85. Būvprojektam ir šādas sastāvdaļas:

- 85.5. darbu organizēšanas projekts;

89. Darbu organizēšanas projektu izstrādā visam būvdarbu apjomam (būvprojektam), un tam ir šādas sastāvdaļas:

- 89.1. būvdarbu kalendāra plāns (ja to pieprasa būvniecības ierosinātājs);
- 89.2. būvdarbu ģenerālplāns, kas izstrādāts, pamatojoties uz grafisko dokumentu (plānu), kurā ir atspoguļota ēkas, ceļu un inženiertīklu esošā situācija;
- 89.3. **darba aizsardzības plāns** (to var izstrādāt arī kā patstāvīgu dokumentu);
- 89.4. skaidrojošs apraksts.

93. Izstrādājot būvprojektus ekspluatācijā esošā ceļa un ielas pārbūvei, kas jāveic, nepārtraucot to pamatfunkciju izpildi, darbu organizēšanas projektā papildus norāda:

- 93.1. kādi darbi un kādā secībā veicami, nepārtraucot ceļa un ielas pamatfunkciju, un kādi darbi, kādā secībā un kādos termiņos – plānotajos pamatfunkciju izpildes pārtraukumos;
- 93.2. būvdarbu ģenerālplānos – ekspluatācijā esošo ceļu un ielu vai to posmu, arī inženiertīklus, kuru funkcionēšana pārbūves laikā netiek pārtraukta, kā arī ceļu un ielu vai to posmu un inženiertīklus, kuru funkcionēšana tiek pārtraukta uz laiku vai pilnīgi;
- 93.3. skaidrojošajā aprakstā – sadarbību starp būvdarbu veicēju un pārbūvējamā vai atjaunojamā ceļa un ielas īpašnieku, kā arī pasākumus, kas nodrošina netraucētu ceļa un ielas pamatfunkciju izpildi un pārbūves darbu veikšanu;
- 93.4. būvizstrādājumu un demontāžas materiālu pagaidu nokraušanas vietas.

Svarīgi

- 183. Būves kārtu var pieņemt ekspluatācijā, ja tās būvdarbi ir pilnīgi pabeigti un ir veikti visi attiecīgajai būves kārtai paredzētie ugunsdrošības, darba aizsardzības un vides aizsardzības pasākumi, kā arī izdarīts viss būvprojektā paredzētais, lai nodrošinātu vides pieejamību.

Kodolīgi

Ministru kabineta noteikumi Nr.92

Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus

- **Projekts** ir ar būvniecību saistīts process, ko veido **koordinētu** un **kontrolētu** norišu kopums, kuram ir noteikti **sākuma** un **beigu termiņi** un kura mērķi sasniedz, iekļaujoties paredzētajā laikā un izmaksu un resursu ietvaros.

Projekta īstenošanā ir šādi posmi:

- projekta sagatavošanas posms - posms no projekta izstrādes sākuma līdz būvdarbu uzsākšanai;
- projekta izpildes posms - būvdarbu veikšana.

- Projekta **sagatavošanai**, izpildei vai izpildes uzraudzībai **pasūtītājs norīko** projekta vadītāju - fizisku vai juridisku personu, kas rīkojas pasūtītāja vārdā (piemēram, galveno būvdarbu veicēju vai atsevišķu būvdarbu veicēju). **Ja pasūtītājs nenorīko** projekta vadītāju, viņš pats uzņemas šajos noteikumos noteiktās projekta vadītāja tiesības un pienākumus.

- **Darba aizsardzības koordinators projekta sagatavošanas posmā ir fiziska vai juridiska persona, kurai pasūtītājs vai projekta vadītājs ir uzticējis šo noteikumu 15.punktā minēto pienākumu veikšanu projekta sagatavošanas posmā (turpmāk - projekta sagatavošanas koordinators). Ja projekta sagatavošanas koordinators ir juridiska persona, tā nodrošina, ka projekta sagatavošanas koordinators funkciju īsteno fiziska persona, kas atbilst šo noteikumu 7.1 punktā minētajām prasībām.**
- Par projekta sagatavošanas koordinators tiesīga būt persona, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir saņēmusi arhitekta prakses sertifikātu vai būvprakses sertifikātu projektēšanas jomā un atbilst vismaz vienai no šādām prasībām:

7.1 1. apgūvusi pamatlīmeņa zināšanas darba aizsardzībā (teorijas sadaļu) un specializētās darba aizsardzības zināšanas būvniecībā;

7.1 2. iegūvusi pirmā vai otrā līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzības jomā.

Savukārt projekta izpildes posmā

- Darba aizsardzības koordinators projekta izpildes posmā ir **fiziska vai juridiska persona**, kurai **pasūtītājs vai projekta vadītājs ir uzticējies** šo noteikumu 16.punktā minēto pienākumu veikšanu projekta izpildes posmā (turpmāk - projekta izpildes koordinators). Ja projekta izpildes koordinators ir juridiska persona, tā nodrošina, ka projekta izpildes koordinators funkciju īsteno fiziska persona, kas atbilst šo noteikumu 8.1 punktā minētajām prasībām.

- Par projekta izpildes koordinators tiesīga būt persona, kas:

8.1 1. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir saņēmusi būvprakses sertifikātu būvdarbu vadīšanas un būvuzraudzības jomā un atbilst vismaz vienai no šādām prasībām:

8.1 1.1. apgūvusi pamatlīmeņa zināšanas darba aizsardzībā (teorijas sadaļu) un specializētās darba aizsardzības zināšanas būvniecībā;

8.1 1.2. iegūvusi pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību darba aizsardzības jomā;

8.1 2. iegūvusi otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību darba aizsardzības jomā.

<http://stradavesels.lv/eksperti/sandra-zarina/kadai-jabut-buvobjekta-darba-aizsardzibas-koordinatora-izglitiba/>

Darba aizsardzības plāns (92)

- **Pasūtītājs** nodrošina, lai pirms būvdarbu uzsākšanas tiktu izstrādāts darba aizsardzības plāns;
- Darba aizsardzības plānu izstrādā **līdz** būvdarbu uzsākšanai. Ja mainās projekta apstākļi, plānu pārskata. Projekta izpildes koordinatori un persona, kas veic projekta vadītāja pienākumus, iepazīstas ar darba aizsardzības plānu, pirms tiek piesaistīts attiecīgais atsevišķu būvdarbu veicējs.

■ Plāna stadijas:

pirmā stadija - projekta sagatavošanas posmā ietver pasākumus no projekta izstrādes sākuma līdz būvdarbu uzsākšanai;

otrā stadija - projekta izpildes posmā ietver pasākumus būvdarbu veikšanas laikā.

Un tomēr!

- 21. Darba aizsardzības plānu projekta sagatavošanas posmā var izstrādāt kā atsevišķu dokumentu vai iestrādāt kā atsevišķu nodaļu tehniskā būvprojekta būvdarbu organizācijas daļā, iekļaujot šādu informāciju:
- 22. Darba aizsardzības plānu projekta izpildes posmā var iestrādāt būvdarbu veikšanas projektā, papildinot ar šādu informāciju:
- 23. Ja nepieciešamā informācija ir iekļauta citos būvniecības dokumentos vai būvprojekta rasējumos, darba aizsardzības plānā var būt tikai norādes par vietu, kur var atrast informāciju.

Darba aizsardzības plāns (92)

Darba aizsardzības plānu projekta sagatavošanas posmā **var** izstrādāt kā atsevišķu dokumentu **vai** iestrādāt kā atsevišķu nodaļu tehniskā būvprojekta būvdarbu organizācijas daļā, iekļaujot šādu informāciju:

- būvlaukumam paredzētajai teritorijai blakus esošo zemesgabalu izmantojums:
  - ēkas un ražotnes, kas ierobežo būvdarbu veikšanu;
  - virszemes un pazemes inženierkomunikācijas;
  - satiksmes ejas un ar tām saistītie ierobežojumi (piemēram, piekļūšana ugunsdzēsības līdzekļiem, materiālu piegādes un transportlīdzekļu novietošanas laika ierobežojumi);
  - būves, kurās izmantoti veselībai kaitīgi materiāli vai nenoturīgas un nestabilas konstrukcijas un kuras nojaucot vai pārbūvējot nepieciešami specifiski darba aizsardzības pasākumi;
  - grunts raksturojums (norāda sastāvu, piesārņotību, stabilitāti, vecas šahtas vai citus pazemes šķēršļus);
  - nojaucamo būvju tehniskās dokumentācijas esība (var būt pasūtītāja iesniegtā informācija);

- būvprojektā ietvertie riska faktori, no kuriem nav iespējams izvairīties, kā arī attiecīgie darba aizsardzības pasākumi;
- detalizēti ieteikumi par darba aizsardzības pasākumiem, kuru skaidrojumu atsevišķu būvdarbu veicējs ir tiesīgs pieprasīt;
- iespējamie riska faktori, kuri var rasties būvniecības procesā veselībai kaitīgu materiālu dēļ, un nepieciešamā informācija par likumu un citu normatīvo aktu prasībām;
- informācija par paredzētā būvlaukuma teritoriju:
  - iespējas piekļūt būvlaukumam un evakuācijas izejas;
  - pagaidu būvju un atsevišķu darba iecirkņu izvietojums;
  - būvmateriālu iekraušanas un izkraušanas laukumi, noliktavas;
  - transporta un gājēju ceļi;
  - piebrauktuves un caurbrauktuves ugunsdzēsības automašīnām;
  - būvlaukumā veicamo darba aizsardzības pasākumu saskaņošana un attiecīgās informācijas apmaiņa starp pasūtītāju, projekta vadītāju, galveno būvdarbu veicēju, atsevišķu būvdarbu veicējiem un pašnodarbinātajiem;
- pasākumi saskaņā ar šo noteikumu [3.punktā](#) minētajiem būvdarbiem.

Piemērs

- [Darba aizsardzības plans v1.pdf](#)

Neaizmirstam: Jo precīzāk, jo mazāk risku.

Plāns nepieciešams

- būvlaukumā būvdarbus veic vairāki atsevišķu būvdarbu veicēji;
- tiek veikti paaugstinātas bīstamības darbi;
- iepriekšējs paziņojumus par būvdarbu veikšanu.

17. Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai visus būvniecības dalībniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju.

Labā prakse

- Būvlaukuma kārtības noteikumi;
- Rīcība ārkārtas situācijās;
- Darba aprīkojums;
- Darbs blakus satiksmei;
- Kājāmgājēju drošība.

[..\buvlaukumi\objektam\Buvlaukuma kartibas noteikumi.docx](#)

[..\buvlaukumi\gala procesi\Riciba nelaimes gadijums darba 2015.docx](#)

Biežāk pieļautās kļūdas

- Neizskaidrot plāna saturu
- Neiepazīstināt ar plānu
- nav iekļauta visa nepieciešamā informācija, kas attiecināma uz konkrēto objektu
- nav specifiskās informācijas par apkārt esošo
- nav izstrādāts līdz uzsākšanai
- ja mainās būvdarbi netiek pilnveidots (labots)

Kam tas viss?

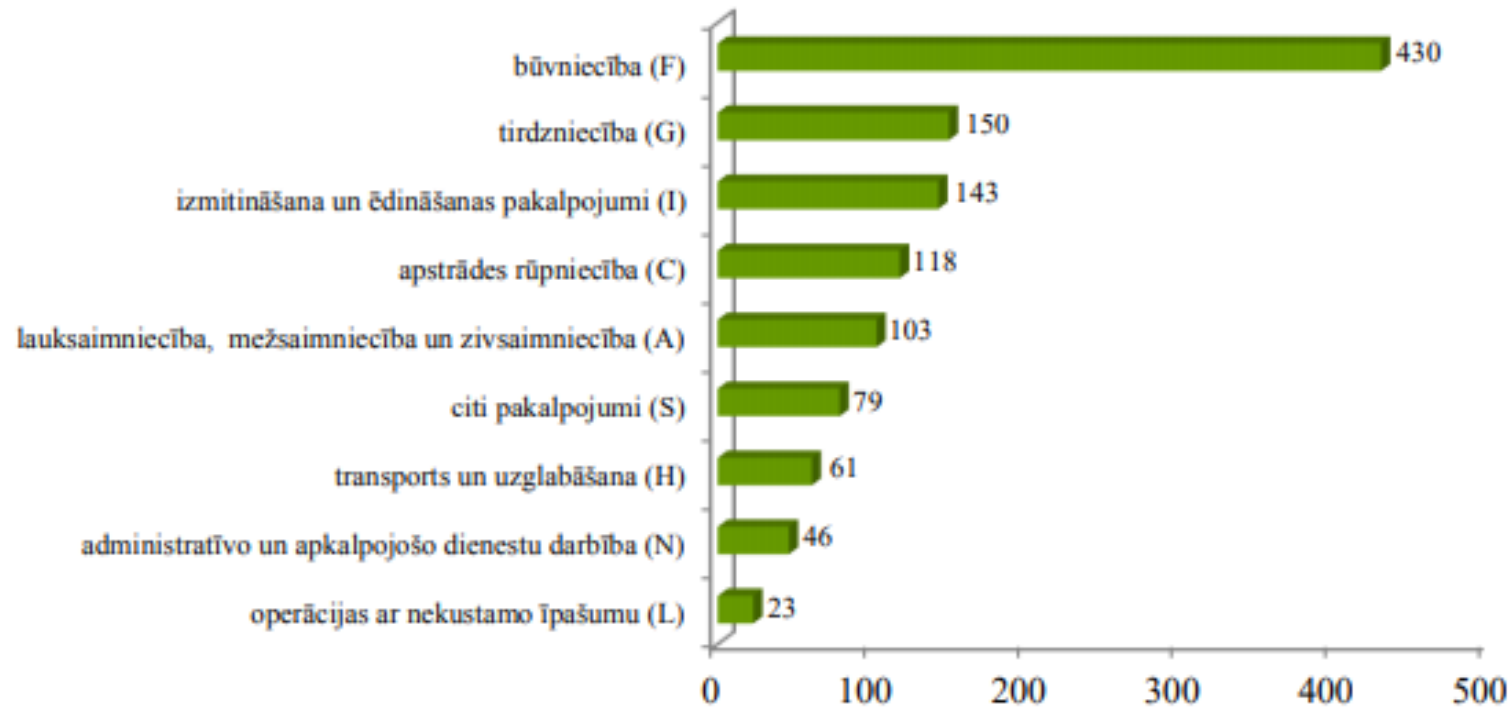
Svarīgi!

- Darbu organizācija būvobjektā.
- Uzvedība, kārtība darbā.

Vai tas vispār ko ietekmē?

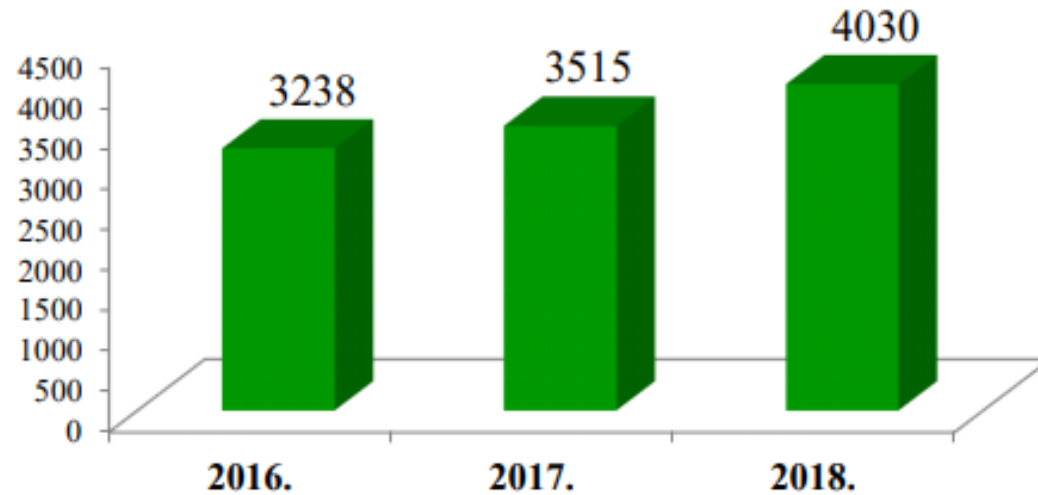
Kā to organizēt?

Veicinošie faktori – nelegālā nodarbinātība

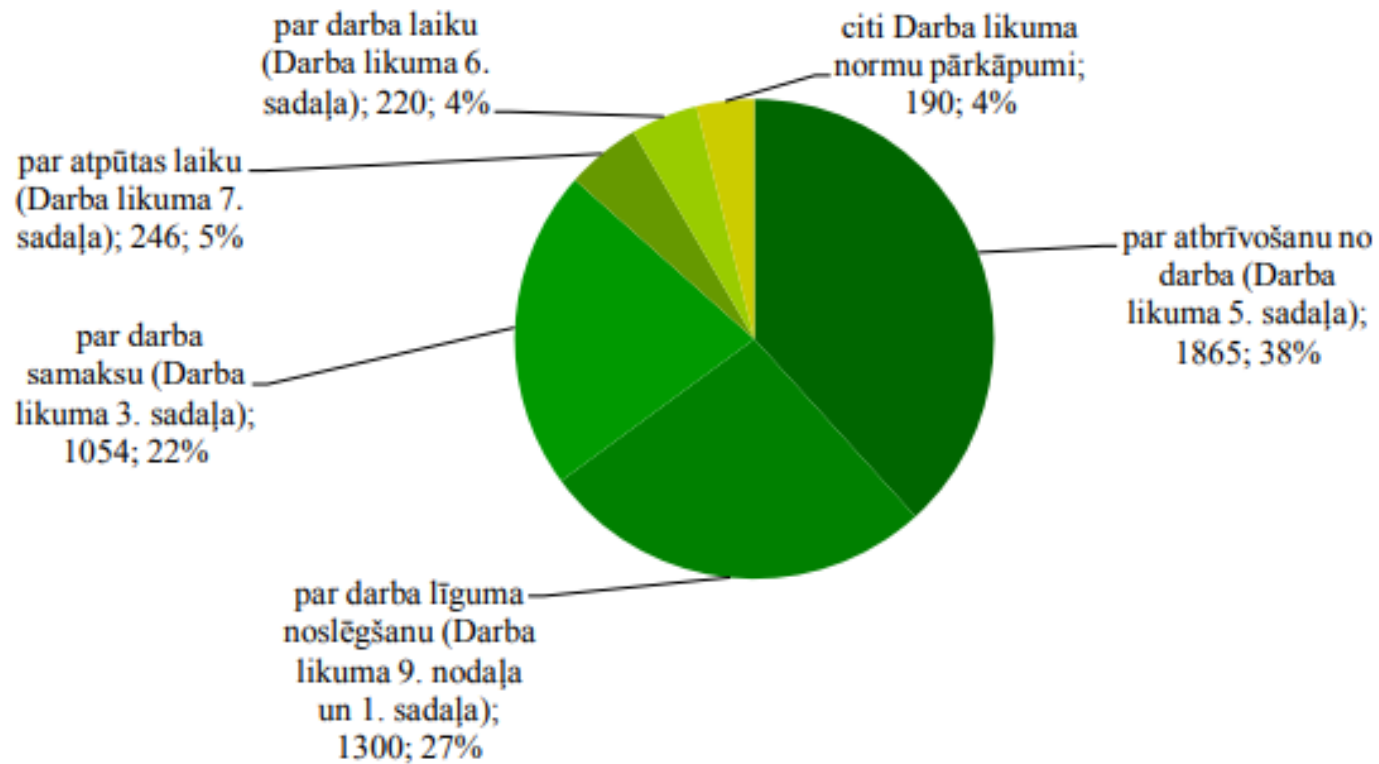
Avots: Valsts Darba inspekcija

Vai pievērst uzmanību darbinieku zināšanām par darba aizsardzību?

Darba inspekcijas amatpersonas 2018. gadā Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā izskatīja 4 030 fizisko un juridisko personu iesniegumus, kuros bija norādīti 5 420 iespējamie pārkāpumi, no tiem darba tiesību jomā – 4 946 pārkāpumi (91 %), darba aizsardzības jomā – 437 (8 %), citi – 37 (1 %).

Avots: Valsts Darba inspekcija

Avots: Valsts Darba inspekcija